

EBLIDA - standpunt Bibliotheken – cultureel toppunt van informatie en inspiratie

De Europese Unie is niet alleen een economisch proces of een handelsmacht, maar zij is al wijd en zijd – en treffend – opgevat als een uniek en succesvol sociaal en cultureel project.’ (Europese Agenda voor Cultuur in het licht van de mondialisering)

Bibliotheken in heel Europa spelen een belangrijke rol in dit ‘sociale en culturele project’. Het potentieel van de Europese bibliotheken wordt echter nog niet ten volle benut. Zij kunnen een beslissende rol spelen in de ontwikkeling van een Europese Unie gekenmerkt door waarden zoals respect voor diversiteit en interculturele dialoog, vrijheid van meningsuiting, menselijke waardigheid, solidariteit en tolerantie.

In de afgelopen decennia zijn bibliotheken getransformeerd van overheidsinstellingen, vooral bezig met gedrukte materialen, naar attractieve en levendige maatschappelijke voorzieningen, waar het gehele scala van gedrukte tot virtuele informatie wordt aangeboden. De aandacht voor de gebruiker staat voorop in de dienstverlening, waarbij vrije toegang tot informatie als grondbeginsel geldt. De 90.000 bibliotheken over heel Europa verspreid brengen mensen op ideeën, bevorderen creativiteit en zorgen voor een stimulerende en veilige omgeving om te werken en te studeren. Vakkundig personeel ondersteunt individuen door training en begeleiding aan te bieden bij het gebruik van ICT en informatiediensten. Openbare bibliotheken, wetenschappelijke bibliotheken, nationale bibliotheken maken allemaal deel uit van de multiculturele samenleving; ze dragen met het creëren van hun eigen diensten en producten bij aan de culturele nijverheid en industrie. Ze vormen een Europees en wereldwijd netwerk, en ondersteunen culturele partners bij de ontwikkeling van het vermogen tot inspiratie. Aldus staan bibliotheken voor democratie, culturele, educatieve en maatschappelijke ontwikkeling in Europa.

De burgers van Europa hebben behoefte aan bibliotheken met:

- 1 een sterk bibliotheeknetwerk, gebaseerd op een Europees bibliotheekbeleid, dat investeert en voortbouwt op de financiering en investeringen die al in bibliotheken gedaan worden, en zo effectief gebruikt maakt van de bestaande infrastructuur;
- 2 ondersteuning om het Europese netwerk van bibliotheken te verbeteren;
- 3 duurzame financiering en beleid als steun voor de bibliotheken op het niveau van de Europese Unie (via een nieuw CultuurProgramma of een equivalent ervan);
- 4 geharmoniseerde uitzonderingen op het auteursrecht voor alle EU lidstaten.

Deze voorwaarden stellen bibliotheken in staat hun belangrijke en verschillende rollen nog meer succesvol te vervullen, zoals:

- **Faciliteren van creativiteit en toegang tot informatie.** De rol van bibliotheken in het bevorderen van creativiteit en als toegangspoort tot informatie wordt bevorderd door de onverwachte cross-over partnerschappen die zij ontsluiten. Bibliotheken worden daar gevonden waar ze nodig zijn – dicht bij alle groepen burgers, in het stadscentrum, in voorsteden; zij staan open voor iedereen.
- **Bevorderen van creativiteit in educatie.** Een leven lang leren, informeel leren, interculturele dialoog, gemeenschapsvorming, talen leren, informatievaardigheden, de kennissamenleving, de informatiemaatschappij – voor al deze onderwerpen zijn bibliotheken de sleutelpartners.
- **Bevorderen van culturele activiteiten en producten voor heel verschillend publiek.** De bibliotheken bieden een platform – zowel virtueel als fysiek – voor promotie van culturele activiteiten en producten voor rijk geschakeerd publiek. Tegelijkertijd dragen ze bij aan de integratie van immigranten, samen delen van cultuurbeleving en interculturele dialoog. Als niet-

commerciële instellingen, garanderen bibliotheken neutrale, professionele, en gebruikersgerichte toegang tot informatie, voor alle Europese burgers, organisaties en bedrijven.

- **Bevorderen van regionale ontwikkeling.** Bibliotheken bevorderen regionale ontwikkeling in meer afgelegen gebieden door het ondersteunen van innovatie, bedrijfsleven en ook gezinsleven. Ze kunnen helpen om enerzijds de identiteit en taal van de regionale gemeenschap te handhaven en anderzijds om de regio te verbinden met het wereldwijde netwerk door informatie en educatie.
- **Verzekeren van culturele diversiteit in Europa en wereldwijd.** Vele jaren voor de aanvaarding van het UNESCO Verdrag inzake de Bescherming en Bevordering van de Diversiteit van Culturele Expressies in 2005, speelden de bibliotheken al een belangrijke rol in de lokale gemeenschappen van Europa, door hun brug-functie in de mondiale multi-culturele samenleving.
- **Ondersteunen van capacity-building in de culturele sector.** De juiste informatie vinden over financieringsfondsen, de arbeidsmarkt en regelingen in de Europese Unie, helpen om managementcompetenties te ontwikkelen, en toegang krijgen tot verdere training en informatiebronnen – dat zijn allemaal manieren waarop bibliotheken kunnen bijdragen aan capacity building. Een wijdvertakt netwerk van bibliotheken over heel Europa garandeert altijd toegang tot deze informatie; de fysieke bibliotheken bieden ook een plek om bij elkaar te komen, voor ontmoeting, consult en studie; voor begeleiding en voor verkenning van het rijke scala aan beschikbare informatie.
- **Ondersteunen van creativiteit door uitzonderingen op het auteursrecht.** Creativiteit is afhankelijk van de toegang tot creatieve inhoud: ontwerpers bouwen voort op het werk van hun voorgangers, ongeacht of het gaat om de creatieve nijverheid/industrie, de maatschappij in het algemeen of onderwijs en onderzoek. Het web zet de standaard voor de toegang tot inhoud: we verwachten de informatie die we nodig hebben op onze computer. Als mensen reizen naar of werken in een ander deel van Europa, verwachten ze op hun computer dezelfde toegang te hebben als thuis. Het grootste obstakel om deze visie te realiseren wordt gevormd door de geografische en nationale beperkingen van de auteursrechtregelingen.
- **Bevorderen van toegang tot het rijkgeschakeerde culturele erfgoed.** Bibliotheken bouwen de Europese bibliotheek Europeana die toegang geeft tot erfgoedcollecties in bibliotheken in heel Europa.

Daarom: Het reeds bestaande netwerk moet sterker benut worden; het heeft de potentie vele EU prioriteiten beter te kunnen ondersteunen. De voordelen die bibliotheken Europa bieden komen beter uit de verf indien goede praktijkvoorbeelden geselecteerd en ondersteund zouden worden en het Europese bibliotheeknetwerk versterkt. Investeren en voortbouwen op de al bestaande financiering en investeringen in bibliotheken zou een effectief gebruik van de bestaande infrastructuur betekenen om prioriteiten in de Europese Unie te ondersteunen. Een investering in de toekomst van Europa.

Dit standpunt is opgesteld door de EBLIDA Expert Group on Culture and the Information Society (EGCIS) ten behoeve van EBLIDA, the European Bureau of Library, Information and Documentation Associations. EBLIDA is een onafhankelijke koepelorganisatie van nationale verenigingen en instellingen op het terrein van bibliotheekwerk, informatie en archieven. Het vertegenwoordigt door haar leden 90.000 bibliotheken in alle landen van de EU lidstaten en andere Europese landen.